

1.6.2026

Opetus- ja kulttuuriministeriölle:

Asia: Hallituksen esityksen luonnos laeiksi yliopistolain, ammattikorkeakoululain, opintotukilain 4 §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (tutkinto avoimena korkeakouluopetuksena)

Viite: Lausuntopyyntönne 22.4.2026, diaarinro VN/33943/2025

1 Yleinen näkemyksenne esityksestä sekä tiivistelmä lausuntonne pääkohdista

Opetusalan ammattijärjestö OAJ kiittää lausuntopyynnöstä koskien hallituksen esitystä tutkinto avoimena korkeakouluopetuksena ja esittää kantanaan seuraavaa.

Esityksessä korkeakouluille annettaisiin mahdollisuus järjestää suomen- ja ruotsinkielisiin alempiin ja ylempiin korkeakoulututkintoihin sekä ammattikorkeakoulututkintoihin ja ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin johtavaa koulutusta myös maksullisena avoimena korkeakouluopetuksena. Kuitenkin tutkinnon myöntäjänä olisi korkeakoulu.

Emme kannata esitystä. Perustelemme näkemyksemme useilla näkökulmilla.

Esityksellä ollaan tekemässä periaatteellisesti hyvin merkittävää koulutuspoliittista uudistusta, jonka aikataulu on hyvin nopea. Näkemyksemme mukaan esitys ei nosta koulutustasoa eikä pohjaudu tarpeeseen tai tutkittuun tietoon. Toteutuessaan esitys muuttaisi suomalaisen korkeakoulutuksen maksuttomuuden periaatetta ja pahimmillaan tuhoaisi toimivan avoimen korkeakoulutuksen järjestelmän. Maksullisuutta ollaan tuomassa suomalaiseen järjestelmään avoimen korkeakoulutuksen kautta ikään kuin lisämahdollisuutena, mutta kuitenkin korkeakoulun myöntämänä maksullisena tutkintona, ilman tutkimuksellisia taustaselvityksiä ja ilman laajaa yhteiskunnallista keskustelua. Näkemyksemme mukaan esityksen **toimeenpano tällä aikataululla ja ilman tutkimuksellisia taustaselvityksiä ei ole vastuullista.**

OAJ:n kanta on, että koulutuksen tulee olla maksutonta varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen. Maksuton koulutus varmistaa, että kansakunnan kaikki potentiaali pystytään hyödyntämään. Tutkintokoulutuksen maksuttomuus on ennen kaikkea periaatteellinen kysymys ja siitä on pidettävä kiinni jatkossakin.

Esitys on valmisteltu virkatyönä, sillä enemmistö ohjausryhmästä ei ole kannattanut nyt lausunnolla olevaa mallia, vaan on edellyttänyt laajempaa keskustelua koulutuksen

1.6.2026

maksullisuudesta ja ehdottanut selvityksen tekemistä vaihtoehtoisista ehdotuksista koskien uusia rahoituslähteitä valtion rahoituksen rinnalla. Näemme, että esitysluonnoksen lausunnoille laittaminen vastoin ohjausryhmässä jaettua näkemystä esityksen tarpeellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta, on huonoa valmistelua eikä esitystä tule antaa eduskunnan käsiteltäväksi.

OAJ yhtyy ohjausryhmäläisten kannanottoon siinä, että esitys on ongelmallinen erityisesti kahdesta näkökulmasta. Ensimmäinen on periaatteellinen ja laajavaikutteinen maksullisen tutkintokoulutuksen tuominen suomalaiseen korkeakoulutukseen ilman laajaa ja perusteellista valmistelua. Toinen on avoimen korkeakoulutuksen ja tutkintoon johtavan koulutuksen periaatteiden sekoittuminen.

Yhteiskunnallisesta näkökulmasta esitys muuttaisi olennaisesti maksuttoman tutkintokoulutuksen periaatetta, vaikka tutkintoon sisältyviä opintoja on voitu suorittaa avoimessa korkeakoulutuksessa maksullisina yksittäisinä opintoina.

Avoimet korkeakoulut eivät ole erillisiä instituutioita, ja opetus on pitkälti samaa tutkintokoulutuksen kanssa, korkeakouluissa siis annettaisiin samaa opetusta maksullisesti ja maksuttomasti. Kysymykseksi nousee, mikä on avointen korkeakoulujen tehtävä, jos ne eivät eroa muulla tavalla kuin maksullisuutta koskien. Täyskatteelliset tutkinnot voivat nostaa avoimen korkeakoulutuksen muun tarjonnan hintoja ja muuttaa avoimen korkeakoulutuksen perus. Avoimen korkeakoulutuksen päämäärinä ja periaatteina ovat olleet sivistyksen ja koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen, avoimuus kaikille, joustavuus opetuksessa ja oppimisessa, osallistujien erilaisten motiivien huomioiminen ja työelämän tarpeisiin vastaaminen. Esityksen perusteluissa on ansiokkaasti nostettu esille tutkimustietoa (Lahtomaa et al. 2024) siitä, miten aikaisemmat avoimen korkeakoulutuksen maksujen nostot ovat vaikuttaneet kokemukseen sen saavutettavuudesta. Maksut koettiin haasteellisimpina nuorten, matalasti koulutettujen, työttömien ja pienituloisten joukossa eli täyskatteellisuus tai suuremmat maksut heikentäisivät avoimen korkeakoulutuksen saavutettavuutta ja käytettävyyttä sivistyksen edistämiseen.

Suomi myös irtautuu tällä muutoksella pohjoismaisesta maksuttoman korkeakoulutuksen ihanteesta ja yhdestä hyvinvointivaltion lähtökohdasta. Mahdollisuuksien tasa-arvo on ollut yhteisesti jaettu tavoite. Tänä vuonna Suomessa on tullut voimaan kansainvälisten tutkintojen osalta EU/ETA-maiden ulkopuolisilta velvoite täyskatteellisuudesta. Esimerkiksi Norjassa hallitus on poistamassa vaatimuksen periaatteen kv-lukukausimaksuja ja siirtämässä päätöksen lukukausimaksujen perimisestä korkeakouluille. (OAJ:n tilaama TKIO-selvitys, 2026). Pohjoismaissa, joissa korkeakoulutus on maksutonta, koulutustaso on korkea sekä tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja yhteiskunnallinen luottamus ovat yhteiskuntien keskeisiä elementtejä.

On syytä muistuttaa, että maksuton korkeakoulutus on myös Euroopassa edelleen laajalti käytössä. Tutkimusten ja kansainvälisten vertailujen perusteella on useita painavia ja toistuvasti havaittuja syitä, miksi maksullisuutta ei pidä tuoda

1.6.2026

tutkintokoulutukseen. Avaamme näitä hieman jäljempänä tarkemmin. Suomen keskeinen haaste ei tällä hetkellä ole koulutuksen maksuttomuus, vaan koulutustason noston hitaus ja järjestelmän kyky tuottaa riittävästi osaamista. Maksullisuus ei tätä haastetta ratkaise.

Maksullista tutkintokoulutusta ehdotettaessa ei myöskään huomioida opiskelijan aseman muutosta. Turun yliopistossa tehdyssä tuoreessa väitöskirjassa (Plamper, 2026) tutkittiin koulutuskuluttajuutta. Tutkimuksen mukaan korkeakoulutuksen maksullisuudella on taloudellisten vaikutusten lisäksi seurauksia sille, miten opiskelija ja korkeakoulutuksen tehtävä ymmärretään. Maksullisuus vahvistaa käsitystä opiskelijasta asiakkaana ja kuluttajana. Muutos vaikuttaa siihen, miten opiskelija suhtautuu opintoihin, mitä hän odottaa korkeakoululta ja millaisena korkeakoulun tehtävä ymmärretään; onko korkeakoulu palveluntuottaja vai yhteiskunnallinen instituutio. Maksuttomuus ylläpitää opiskelijan asemaa osana akateemista yhteisöä ja kansalaisyhteiskuntaa. Tutkimuksen mukaan maksullisuus kaventaa ymmärrystä korkeakoulutuksen yhteiskunnallisesta merkityksestä, jolloin korkeakoulutus näyttäytyy yksilöllisenä investointina ja henkilökohtaisena hyödykkeenä pikemmin kuin yhteisenä sivistyksellisenä, demokraattisena ja yhteiskuntaa kehittävänä instituutiona. Plamperin väitöskirjan mukaan lukuvuosimaksukeskustelussa olisi huomioitava korkeakoulutuksen hyödyt yhteiskunnalle sekä tunnistettava opiskelijan asema yhteiskunnan tuottavana jäsenenä laajemmin kuin vain taloudellisesta näkökulmasta.

2 Näkemyksenne esityksen tavoitteista

OAJ kannattaa koulutustason nostoa ja on esittänyt Kasvutakuuta, joka tarkoittaa parlamentaarista suunnitelmaa osaamis- ja koulutustason nostolle ja sen resurssoinnille koko koulutusketju huomioiden. Emme kuitenkaan kannata maksuttoman tutkintokoulutuksen periaatteen romuttamista koulutustason noston varjolla, emmekä usko, että tämä esitetty muutos tulee nostamaan suomalaisten koulutustasoa, koska pääasiallisesti sen on tarkoitus kohdistua niihin aikuisiin, joilla on jo korkeakoulututkinto.

3 Näkemyksenne avoimena korkeakouluopetuksena järjestettävän tutkintokoulutuksen järjestämistä koskevista ehdotuksista (1. lakiehdotuksen 7 § ja 8 c § sekä 2. lakiehdotuksen 10 § ja 12 c §). Onko ehdotetussa sääntelyssä muutos- tai täsmennystarpeita?

4 Näkemyksenne opiskelupaikkojen varaamiseen (ensikertalaiskiintiö) liittyvästä ehdotuksesta (1. lakiehdotuksen 36 b § sekä 2. lakiehdotuksen 28 b §)

Mikäli esitetty muutos toteutetaan, on järkevää, ettei maksullista väylää pitkin tulevat menetä ensikertalaisstatustaan.

1.6.2026

5 Näkemyksenne opintotukilakia koskevasta ehdotuksesta (3. lakiehdotus)

OAJ yhtyy SYL:n ja SAMOK:n kantaan ja jakaa huolen yhdenvertaisuuden toteutumisesta eri opiskelijaryhmien kesken. SYL korostaa, että kummankaan vaihtoehdon – opintotuen ulkopuolelle jättämisen tai sen piiriin ottamisen – vaikutuksia ei ole arvioitu riittävällä vakavuudella eikä kattavuudella. Esityksestä puuttuu perusteellinen arvio niin yhdenvertaisuusvaikutuksista, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta kuin julkistaloudellisista seurauksista. SAMOK tuo esiin, että opintotukilain mukainen päätoimisuuden tulkinta, sosiaaliturvaan tehdyt muutokset sekä avoimen korkeakoulun tutkinnonanto-oikeus asettaisi jatkossa saman alan opiskelijoita eri asemaan iän ja koulutusväylän perusteella.

6 Näkemyksenne korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettua lakia koskevasta ehdotuksesta (4. lakiehdotus)

OAJ yhtyy SYL:n ja SAMOK:n kantaan ja jakaa huolen yhdenvertaisuuden toteutumisesta eri opiskelijaryhmien kesken. SAMOK toteaa lausunnossaan mm. näin: ”Esitys on opiskelijoiden yhdenvertaisuuden ja korkeakoulu yhteisön eheyden kannalta erittäin ongelmallinen. Kampuksilla opiskelisi ehdotuksen myötä rinnakkain kaksi ryhmää täysipäiväisiä tutkinto-opiskelijoita, joista vain osalla olisi oikeus opiskelukykyä tukeviin terveystalouteihin. Tämä asettaisi opiskelijat perusteettomasti eriarvoiseen asemaan ja murentaisi johdonmukaista tahtotilaa, jonka mukaan kaikki tutkinto-opiskelijat kuuluvat valtakunnallisen opiskeluterveydenhuollon piiriin.” SYL toteaa, että ”Esitys loisi käytännössä rinnakkaisen opiskelijaryhmän, jolla olisi tutkinto-opiskelua vastaavat tavoitteet ja velvollisuudet mutta heikommat oikeudet opiskelukykyä tukeviin palveluihin. SYL katsoo, että tällainen ratkaisu johtaisi perusteettomaan eriytymiseen korkeakoulu yhteisössä ja heikentäisi opiskelijoiden yhdenvertaisuutta.”

7 Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioista vaikutusarviolajeittain. Mitkä ovat omat arvionne esityksen vaikutuksista? Puuttuuko esityksen vaikutusarvioista jotakin? Korkeakouluja pyydetään arvioimaan, miten ja missä laajuudessa esitysluonnoksen mukainen mahdollisuus suorittaa tutkinto avoimessa korkeakouluopetuksessa voitaisiin ottaa käyttöön sekä millä aikataululla. Lisäksi korkeakouluja pyydetään arvioimaan, millaisia vaikutuksia tämän käyttöönoton toteutumisella olisi korkeakoulujen muuhun avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaan.

Pidämme esityksen vaikutusarvioiteja hyvin puutteellisina suhteessa esityksen laajuuteen ja sen aiheuttamiin muutoksiin korkeakoulujärjestelmässä.

Esityksessä ei ole arvioitu lainkaan henkilöstövaikutuksia. Avoimena korkeakoulutuksena toteutettu opetus tapahtuu käytännössä useimmin saman opetushenkilöstön toimesta kuin muukin korkeakoulun antama koulutus. 1.8.2026 käynnistyvä opintotukilakiehdotus tuo niin ikään korkeakouluihin lisää opiskelijoita. Tämän

1.6.2026

lisäksi korkeakouluihin on lisätty aloituspaikkoja. Yhdessä nämä muutokset vaikuttavat oleellisesti opetushenkilöstön työkuormaan ja tätä pitäisi pystyä hallituksen esitysluonnoksessa arvioimaan nykyistä paremmin.

Henkilöstövaikutusten puuttuminen on yhteydessä puutteelliseen arvioon esityksen vaikutuksesta koulutuksen laatuun. On aivan keskeistä, että millä edellytyksillä opetusta ja ohjausta korkeakouluissa annetaan. Laadun turvaamiseksi ei riitä, että todetaan korkeakoulujen olevan laadusta vastuussa. Tämä esitys tulee lisäämään yksittäisen opettajan opiskelijamäärää, opintojen yksilöllistämisen ja ohjauksen tarvetta. Jo tällä hetkellä opiskelijajoukko on entistä heterogeenisempää ja opiskelijat tarvitsevat erilaista tukea ja ohjausta kuin aikaisemmin. Maksavien opiskelija-asiakkaiden voidaan olettaa vaativan erityiskohtelua koskien opinnoissa etenemistä. Avoimen korkeakoulutuksen ohjausresurssit ovat alimitoitettuja esimerkiksi opintosetelikoikeilun vaatimaan työmäärän kasvuun. Hallitsematon opiskelijoiden lisääminen heikentää koulutuksen laatua, vaikka esityksessä onkin ns. heikentämiskielto. Miten varmistetaan se, ettei korkeakouluille synny houkutus päästää opiskelijaa läpi liian helposti tai hyväksi lukea tutkintoon liian laveasti aikaisemmin hankittua osaamista?

Esityksessä ei ole otettu kantaa siihen, koskeeko 1.8.2026 voimaan tuleva yhden opiskeluoikeuden sääntö maksullista tutkintoa suorittavaa opiskelijaa. Mikäli ei koske, tällöin opiskelijan on mahdollista suorittaa sekä maksullista että maksutonta tutkintoa yhtä aikaa.

Taloudelliset vaikutukset

OAJ pitää hyvänä, että esityksen taloudellisten vaikutusten arvioinnissa on tuotu esiin Iso-Britanniassa tapahtunut valtionrahoituksen negatiivinen kehitys, kun on otettu käyttöön opiskelijamaksuja. Myös Suomessa rahoituspohjan laajentaminen esim. EU/ETA-ulkopuolisten opiskelijoiden maksujen täyskatteellistamisesta tai avoimen korkeakoulutuksen maksujen korottamisesta arvioitu tulonlisäys korkeakouluille on vähennetty valtionrahoituksesta.

Arviot avoimen täyskatteellisen koulutuksen, halvempien avoimen opintojen sekä maksuttoman tutkintokoulutuksen välillä liikkumisesta tuovat esiin täyskatteellisen avoimen tutkintokoulutuksen ongelmat sillä tosiasiallisesti koulutusta rahoitettaisiin myös perusrahoituksella.

Esitysluonnoksen vaikutusarvioinneissa tuodaan myös esiin, miten opiskelijalle syntyy kannustin valita ”halvin” polku opintoihin. Toisin sanoen sama opiskelija voi olla korkeakoulun opiskelija kolmella eri statuksella opintojensa aikana. Esimerkiksi aloittaa opinnot halvemmilla avoimilla opinnoilla, siirtyä avoimen tutkinto-opiskelijaksi ja lopulta maksuttoman tutkinto-ohjelman opiskelijaksi. Tämä asettaa opiskelijat eriarvoiseen asemaan, ja mahdollistaa osalle opiskelijoista strategisemmän korkeakoulupolun suunnittelun.

1.6.2026

Tämä tuo myös järjestelmään ennakoimattomuutta ja sekavuutta sekä opiskelijan että korkeakoulun resursoinnin ja tarjonnan näkökulmasta. OAJ on erittäin huolestunut tästä arviosta ja kehityksestä.

Korkeakoulujen rahoitusmalleissa avoimen korkeakoulun opintopisteet lasketaan jatkuvan oppimisen indikaattorin sisään eli niistä saa valtionosuusrahoitusta. Näemme, että mahdollisia täyskatteellisia suoritetuista opintoja ei tulisi huomioida jatkossa rahoitusmalleissa, sillä se luo kannusteen tuottaa tällaisia opintoja ja ohjaa korkeakouluja painottamaan tarjonnassaan täyskatteellisia avoimen opintoja.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksen yhteiskunnallisissa vaikutuksissa todetaan, että esitys muuttaa olennaisesti maksuttoman tutkintokoulutuksen periaatetta. OAJ on tästä täysin samaa mieltä, ja siksi pidämme ongelmallisena, että esitystä on viety eteenpäin huolimatta siitä, että asiaa valmistellun ohjausryhmän enemmistö ei ollut esitetyn kaltaisen mallin kannalla vaan peräänkuulutti asiasta laajempaa yhteiskunnallista keskustelua sekä eri mallien selvittämistä.

Koulutuspoliittisesti on myös hämmentävää, että täyskatteellisuuden myötä korkeakouluille syntyisi kannuste tuottaa ”toisia tutkintoja” kun niistä on haluttu tähän asti lähinnä päästä eroon. Eli taloudellisesti olisi kannustavaa painottaa toista samantasoista tutkintoa tekevien aikuisten koulutusta, kun kaikki muut koulutuspoliittiset toimet tähtäävät päinvastaiseen tavoitteeseen eli ensikertalaisten kouluttamiseen.

Yhteiskunnallisissa vaikutuksissa ei ole arvioitu, miten esitys muuttaa suomalaista korkeakoulujärjestelmää. Johtaako tämä kehitys esimerkiksi ranskalaiseen korkeakoulujärjestelmään, missä toimivat rinnakkain julkiset yliopistot ja ns. eliittikorkeakoulut (*grandes écoles*) sekä korkeakouluja, jotka tuottavat käytännönläheisiä tutkintoja ja lyhyttutkintoja. Keskeinen ero on, että Suomessa yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat melko tasavertaisia rinnakkaisia järjestelmiä. Ranskassa puolestaan *grandes écoles* nauttivat erittäin korkeaa arvostusta ja yliopistot ovat avoimempia, mutta usein vähemmän elitistisiä sekä koulutuspolut ovat kilpailullisempia ja hierarkkisempia.

OAJ kantaa huolta myös esityksen vaikutuksista yhdenvertaisuuteen opiskelijan taustan näkökulmasta. Maksullinen avoimen tutkintokoulutus kohdistuisi vaikutusarvioiden mukaan todennäköisesti ylempiin sosioekonomisiin ryhmiin, joilla on jo ennestään paljon sosiaalista, kulttuurista ja taloudellista pääomaa. Pahimmillaan malli johtaa ”kahden kastin” opiskelijoihin eli toiset pääsevät opiskelemaan pelkän lompakon paksuuden perusteella, kun maksutonta väylää tulevat joutuvat todistamaan kyvykkyytensä opiskelijavalinnan kautta.

Haltia, Lahtomaa & Jauhiainen ovat tutkineet avoimen yliopiston maksujen noston vaikutuksia opiskelijoiden kokemuksiin. Tutkimus tarkastelee hinnankorotusta 10 eurosta 15 euroon. Tämän jälkeen enimmäishintaa on nostettu 45 euroon opintopistettä

1.6.2026

kohden. Tutkimuksen mukaan avoimen yliopiston opintomaksut heikentävät koulutuksellista tasa-arvoa ja rajoittavat erityisesti pienituloisten, työttömien, nuorten ja matalammin koulutettujen mahdollisuuksia osallistua opintoihin. Opiskelijoiden kokemusten perusteella maksut näyttäytyvät keskeisesti eriarvoistavana tekijänä, ja ne siirtävät käsitystä korkeakoulutuksesta kohti maksullista, yksilön hankittavissa olevaa hyödykettä. Tutkimuksessa tunnistetaan lisäksi, että taloudelliset tuet voivat lieventää maksujen vaikutuksia, mutta ilman niitä maksut muodostavat merkittävän esteen osallistumiselle. (Haltia, Lahtomaa & Jauhiainen, Kasvatus 2/24)

Esityksessä ei edellytetä opiskelijavalintojen, kuten soveltuvuuskokeiden, käyttämistä avoimen kautta suoritetuissa tutkinto-opinnoissa. Toisin sanoen esitys jättää asian korkeakoulujen autonomian piiriin. Esimerkiksi yliopistojen järjestämässä luokanopettajankoulutuksessa on käytössä soveltuvuuskokeet ja ensikertalaisista hakijoista noin 41 % pääsee koulutukseen. Opettajankoulutus ei nähdäksemme sovellu avoimessa annettavaksi tutkinnoksi, mutta yliopistolle saattaisi kuitenkin syntyä houkutus avata koulutus myös avoimen puolelle ilman soveltuvuuden testaamista. Esimerkiksi tällaiset asiat olisi pitänyt selvittää korkeakoulujen kanssa tämän lain valmistelun yhteydessä.

8 Näkemyksenne esityksen voimaantuloaikataulusta (esitysluonnoksen mukaan ehdotetut lait tulisivat voimaan 1.8.2028)

OAJ ei kannata esityksen voimaantuloa.

9 Muut huomiot ja näkökohdat

OAJ yhtyy Valtioneuvoston oikeuskanslerin lausunnossa esitettyihin näkemyksiin esityksen täydennystarpeesta perustuslain yliopistojen itsehallintoa koskevan 123 §:n osalta. Perustuslaissa turvattu yliopistojen itsehallinto jakaantuu kahteen osaan, tutkimusta ja opetusta koskevaan sekä taloudellishallinnolliseen autonomiaan. Tutkimuksen ja opetuksen vapaus edellyttää, että yliopistot itse käyttävät päätösvaltaa näillä mainituilla alueilla. OAJ katsoo, että esitystä tulisi sen säätämisyjärjestystä koskevien perustelujen osalta tältä osin täydentää.

Yhteenveto

Kuten olemme edellisissä kohdissa tuoneet ilmi, maksullisuuden lisäämiseen liittyy valtavasti riskejä, joita esitys edetessään voi tuoda järjestelmäämme.

Maksullisuutta on tuotu järjestelmäämme askel askeleelta ilman laajoja arviointeja ja selvityksiä. Maksullisuuden reitti avattiin kansainvälisten opiskelijoiden maksuilla, jotka tänä vuonna laajentuivat täyskatteellisiksi. Seuraavana askeleena on tämä esitys, joka muuttaisi merkittävästi järjestelmää. Tutkinnon maksullisuutta tarjotaan ratkaisuksi korkeakoulutuksen rahoitusongelmiin, mutta samanaikaisesti ei kuitenkaan huomioida hallinnollisten ja muiden kulujen kasvua tai korkeakoulutuksen muita kuin taloudellisia

1.6.2026

hyötyjä tai hyvinvointivaltiomallin kehittämiseen kytkeytynyttä näkökulmaa maksuttomasta korkeakoulutuksesta talouskasvua edistävänä käytäntönä tai sitä, että korkeakoulutuksen julkista perusrahoitusta leikataan ulkoisen rahoituksen kasvaessa. Tätä on tapahtunut meillä ja muualla. Lisäksi esityksellä on toteutuessaan useita isoja kielteisiä vaikutuksia. Se muuttaisi avoimen korkeakoulutuksen merkitystä ja tehtävää, vaarantaisi sivistykselliset perusoikeudet, kasvattaisi koulutuksellista eriarvoisuutta ja korostaisi sosioekonomisen taustan merkitystä. OECD on korostanut, että maksullisuus siirtää korkeakoulutusta julkisesta oikeudesta markkinahyödykkeeksi. Tämä muuttaa korkeakoulutukseen hakeutumista erityisesti heikommassa asemassa olevilla ryhmillä. OECD on myös tuonut esille, että korkeakoulutuksen julkinen hyöty on suurempi kuin yksityinen hyöty.

Näistä lähtökohdista katsoen OAJ ei kannata esitystä eikä pidä sen edistämistä vastuullisena.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Katarina Murto
puheenjohtaja

Hanna Tanskanen
johtava erityisasiantuntija

Niina Jurva
koulutuspolitiikan päällikkö